A BIZOTTSÁG (EU) 2022/258 HATÁROZATA

(2022. február 21.)

a Görög Köztársaság számára az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől Kréta tekintetében való eltérés engedélyezéséről

(az értesítés a C(2022) 1140. számú dokumentummal történt)

(Csak a görög nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 64. cikkére,

tekintettel a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([2]) és különösen annak 66. cikkére,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) 2021. június 3-án a Görög Köztársaság (a továbbiakban: Görögország) az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikkével és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikkével összhangban eltérés iránti kérelmet (a továbbiakban: kérelem) nyújtott be a Bizottságnak Kréta szigetére vonatkozóan. A kérelem korlátozott ideig, azaz 2023. december 31-ig, az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, 9., 10., 11. és 13. cikkétől, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől való eltérést kér.

(2) A Bizottság 2021. július 1-jén közzétette weboldalán a kérelmet ([3]), majd felkérte a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy 2021. augusztus 12-ig tegyék meg észrevételeiket.

2. KRÉTA SZIGETE

(3) A Görögországhoz tartozó Kréta szigete a Földközi-tengeren, az ország kontinentális részétől délre helyezkedik el. 2021. július 3-ig autonóm energiarendszerként működött, amely nem csatlakozott a nemzeti, kontinentális villamosenergia-rendszerhez.

(4) A 2014/536/EU bizottsági határozatot ([4]) követően, amely a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([5]) egyes rendelkezéseitől való eltérést engedélyezett a Görög Köztársaság számára, Kréta az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikke (42) bekezdésének értelmében vett kis, szigetüzemben működő rendszernek minősült. Krétán a magasfeszültségű eszközök a Public Power Cooperation S.A. (PPC S.A.) tulajdonában vannak, és azok üzemeltetését az elosztórendszer-üzemeltető (HEDNO S.A.) végzi. Mivel a sziget nem állt összeköttetésben Görögország kontinentális részével, Kréta nem vehetett részt a 2020 novemberében elindított görögországi másnapi, napon belüli és kiegyenlítő piacokban.

([1]) HL L 158., 2019.6.14., 54. o.
([2]) HL L 158., 2019.6.14., 125. o.
([3]) https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/derogation_decisions2020v1.pdf
([4]) A Bizottság 2014/536/EU határozata (2014. augusztus 14.) a Görög Köztársaság számára a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseivel összefüggésben engedélyezett eltérésről (az értesítés a C(2014) 5902 számú dokumentummal történt) (HL L 248., 2014.8.22., 12. o.).
([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EK irányelve (2009. július 13.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 55. o.).

(5) A 2014/536/EU bizottsági határozat 4. cikkének megfelelően az engedélyezett eltérések nem érvényesek a kis, szigetüzemben működő rendszerekre és a szigetüzemben működő mikrorendszerekre azt követően, hogy összekapcsolták őket az összekapcsolt rendszerrel. Ettől függetlenül a görög hatóságok 2017. január 1-jével megszüntették az említett határozattal Kréta tekintetében biztosított eltérést ([6]).

A villamosenergia-rendszer

(6) Görögország kiemelt jelentőségű projektként kezelte Kréta csatlakozását a kontinentális villamosenergia-hálózathoz annak érdekében, hogy biztonságos és megbízható villamosenergia-ellátást biztosítson a sziget számára. Pontosabban Kréta hálózati csatlakozását, amelyet a görög szabályozó hatóság (RAE) a 2017–2026, 2018–2027, illetve 2019–2028 közötti időszakra vonatkozó, tízéves hálózatfejlesztési tervek útján hagyott jóvá, két szakaszban tervezik megvalósítani.

(7) Az első szakasz (a továbbiakban: I. szakasz) tárgya Kréta nyugati részének (a Haniá prefektúrának) a Peloponnészosz-félszigettel körülbelül 150 MW névleges átviteli kapacitású, nagyfeszültségű váltóáramú (HVAC) vezetékek segítségével történő összekapcsolása. Ezért az I. szakasz befejezése várhatóan csupán Kréta villamosenergia-szükségletének egy részét fogja fedezni (körülbelül Kréta villamosenergia-felhasználásának egyharmadát, ami 710 MW csúcsidőszaki és 3 TWh éves felhasználást jelent), és Kréta nem fog maradéktalanul kapcsolódni a görög villamosenergia-rendszerhez. A kontinentális villamosenergia-rendszer és Kréta közötti energiarendszer-összekötő várhatóan a maximális kapacitáson vagy annak közelében fog működni, tekintettel arra, hogy kapacitása nem fedezi teljes mértékben Kréta villamosenergia-szükségletét, és az alacsonyabb előállítási költségek miatt a szárazföldi összekapcsolt rendszerből importálják majd Krétára a villamos energiát. A projekt kísérleti üzemben történő bevezetése 2021. július 3-án ([7]), míg kereskedelmi üzemben történő bevezetése 2021. november 1-jén ([8]) történt meg.

(8) A második szakasz (a továbbiakban: II. szakasz) tárgya Kréta központi részének (az Iráklio prefektúrának) Görögország kontinentális részével (az Attika régióval) történő összekapcsolása két, együttesen körülbelül 1 000 MW névleges átviteli kapacitású, nagyfeszültségű egyenáramú (HVDC) vezeték segítségével. A II. szakasz befejezésekor Kréta szigete várhatóan teljes mértékben összekapcsolódik a kontinentális villamosenergia-átviteli rendszerrel, és a sziget villamosenergia-szükséglete teljes mértékben fedezve lesz. A II. szakaszban telepítendő vezetékek várhatóan 2023-ra lesznek üzemképesek.

(9) Görögország kifejtette, hogy az I. szakaszban kifejlesztett energiarendszer-összekötő kereskedelmi célú működésének megkezdésével Kréta nagyfeszültségű villamosenergia-hálózatát átruházná a görög átvitelirendszer-üzemeltetőre (a továbbiakban: IPTO SA), amely ettől az időponttól fogva az érintett eszközök tulajdonosa és üzemeltetője lesz. A HEDNO S.A. a jövőben nem üzemeltetné Kréta nagyfeszültségű hálózatát, ugyanakkor továbbra is gondoskodna a kis- és középfeszültségű hálózatok működéséről. A szóban forgó átruházásra 2021. augusztus 1-jén került sor, még mielőtt megkezdődött volna a Kréta és a görög kontinentális rendszer közötti energiarendszer-összekötő I. szakaszának kereskedelmi célú működése.

Kréta villamosenergia-piaca

(10) Jelenleg Kréta szigetén a villamosenergia-termelők és -szolgáltatók nem nyújtanak be árajánlatokat a görög piacon, és a termelőegységek teherelosztására a minimális változó költségük alapján kerül sor. Krétán az áram nagykereskedelmi elszámolóárát havonta számítják ki a hagyományos energiatermelő egységek – azaz a PPC energiatermelő egységeinek – változó és összköltsége alapján, lévén, hogy nevezett az egyetlen hagyományos villamosenergia-termelő a szigeten. Ezen túlmenően van több megújulóenergia-termelő is, amely villamosenergia-vásárlási megállapodás alapján fix tarifával vagy az egyes egységek üzembe helyezési időpontjától függő fix tarifával rendelkezik.

(11) Az I. szakasz befejezésétől a II. szakasz befejezéséig, valamint Krétának a görög kontinentális villamosenergia-rendszerrel történő teljeskörű összekapcsolásáig (vagyis az átmeneti időszakban) a Kréta és a kontinentális villamosenergia-rendszer közötti hálózati kapcsolatban strukturális szűk keresztmetszet fog fennállni. Eltérés nélkül az alábbi két alternatíva lehetséges:

([6]) 4001/2011. sz. görög törvény 137A. cikke (Kormányzati Közlöny A 179/2011.8.22.).

([7]) Lásd a 4821/2021. sz. görög törvény 106. cikkével (Kormányzati Közlöny A 134/2021.7.31.) törvénybe iktatott 4001/2011. sz. görög törvény 108B. cikkét (Kormányzati Közlöny A 179/2011.8.22.).

([8]) A 4821/2021. sz. törvény 107. cikkével törvénybe iktatott 4001/2011. sz. törvény 108C. cikke értelmében a görög átvitelirendszer-üzemeltető – az IPTO S.A. – legkésőbb 2021. szeptember 30-ig köteles volt Kréta energiarendszer-összekötőjét (I. szakasz) teljeskörűen üzembe helyezni. Ezt a dátumot azonban a RAE 734/2021.9.28. sz. határozatával (Kormányzati Közlöny B 4633/2021.10.6.) 2021. november 1-jére elhalasztották.

a) Krétának a görög ajánlattételi övezetbe történő integrációja a villamosenergia-nagykereskedelmi piacon, ami magas teher-újraelosztási költségekkel járna; ezek összegét az IPTO S.A. a 2019-es adatok alapján évi 240 millió EUR-ra becsüli;

b) Krétának a villamosenergia-nagykereskedelmi piacba különálló ajánlattételi övezetként történő integrációja. Ez egy rövid időszak esetében nem tűnik fenntartható megoldásnak, mivel a II. szakasz befejezése (amelyre várhatóan két éven belül sor kerül) enyhíteni fog a krétai és a görög kontinentális villamosenergia-hálózat közötti minden strukturális szűk keresztmetszetet.

(12) Emellett Kréta nem rendelkezik olyan megfelelő mérési infrastruktúrával, amely 2023 előtt lehetővé tenné a görög villamosenergia-nagykereskedelmi piacba való megfelelő integrációt.

(13) Jelenleg Kréta kiskereskedelmi piaca nyitva áll minden, a görög piacon tevékenykedő villamosenergia-szolgáltató előtt, amelyek közül húsz jelen is van Krétán. Tekintettel arra a tényre, hogy Kréta szigetén a villamosenergia-előállítási költségek magasabbak, mint a görög összekapcsolt villamosenergia-rendszerben felmerülő költségek, Görögország a társadalmi kohézió érdekében úgy döntött, hogy egész területén a szolgáltatók minden fogyasztói kategóriára egységes tarifát alkalmazzanak.

3. A KÉRT ELTÉRÉSEK

(14) Az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, 9., 10., 11. és 13. cikkétől, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől való kért eltérések célja olyan megoldást találni a villamos energia krétai másnapi, napon belüli és kiegyenlítő piacának működésére. Egy ilyen megoldás Kréta és a görög kontinentális villamosenergia-rendszer összekapcsolásának átmeneti időszakában volna alkalmazható. Az eltérések ezért a II. szakasz befejezésekor megszűnnek ([9]).

(15) A kérelmező az átmeneti időszakra egy „hibrid modellt” javasol, amely alatt a Kréta és a görög kontinentális villamosenergia-rendszer közötti energiarendszer-összekötő az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének (14) bekezdése értelmében vett mérlegkörfelelősnek minősül. Ez a mérlegkörfelelős Kréta szemszögéből legtöbbször virtuális villamosenergia-termelő egységként, a szárazföld szemszögéből pedig virtuális terhelésként fog működni, és Görögország kontinentális részéről importál villamos energiát Krétára. Az áramlás iránya megfordítható abban az esetben, ha Krétán a megújuló energiaforrásokból nagy mennyiségben, a terhelést meghaladó mértékben termelnek energiát, annak érdekében, hogy elkerüljék a megújuló forrásból előállított energiamennyiség korlátozását. Kréta összekapcsolásának mérlegkörfelelőse fizikailag csatlakozik a görög kontinentális rendszerhez a haniái alállomás nagyfeszültségű oldalán. Az általa a görög kontinentális rendszerből kinyert vagy abba betáplált villamos energiát a magasfeszültségű haniái alállomás mérési infrastruktúrája rögzíti.

(16) A RAE a 2021. május 25. és 2021. június 9. között tartott nyilvános konzultációt követően értékelte annak lehetséges módjait, hogy a virtuális mérlegkörfelelős miként vehetne részt a görögországi kontinentális villamosenergia-rendszeren üzemeltetett piacban.

(17) A javasolt „hibrid modellben” a görög villamosenergia-tőzsde (HEnEX) nyújtana be árelfogadó ajánlatokat a krétai piaci felek nevében a görög villamosenergia másnapi és napon belüli nagykereskedelmi piacán, az IPTO S.A. és a HEDNO S.A. által kiszámított előzetes előrejelzések szerint. Görögország két alternatívát javasol, amelyeket a RAE 2021. május 25. és 2021. június 9. között nyilvános konzultációra bocsátott. Ez a két alternatíva részletesen meghatározza, hogy a gyakorlatban miként működhet az ajánlattétel a terhelés és a termelés szétválasztásával vagy anélkül. Ez a két alternatíva a következő:

a) 1. alternatíva: a Kréta összekapcsolása esetében mérlegkörfelelős jogalany villamosenergia-mennyiségeinek kifejezetten megfelelő, elsőbbségi, árelfogadó vételi vagy eladási megbízásokat a HEnEx nyújtja be a krétai végfogyasztók számára villamos energiát szolgáltató terhelési képviselők nevében, a Görögország kontinentális részéről Krétára irányuló behozatal tekintetében a HEDNO S.A. által, illetve – abban a ritka esetben, ha Krétáról Görögország kontinentális részére irányuló exportot jeleznének előre – a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia tekintetében a megújuló energiaforrások és származási garanciák üzemeltetője (a továbbiakban: DAPEEP) által havonta, előzetesen kiszámított százalékos szolgáltatási arányuknak megfelelően;

([9]) Görögország nem kért az (EU) 2019/943 rendelet 51. cikkétől (az átvitelirendszer-üzemeltetők tanúsítása), illetve az (EU) 2019/944 irányelv VI. fejezetének rendelkezéseitől (az átvitelirendszer-üzemeltetők szétválasztása) való eltérést. Görögország ugyanis kijelenti, hogy a Kréta szigetén található, ma a PPC tulajdonában lévő és a HEDNO S.A. által üzemeltetett magasfeszültségű eszközöket átruházzák az IPTO S.A. átvitelirendszer-üzemeltetőre, amely ezután az említett eszközök tulajdonosa és üzemeltetője lesz. A szóban forgó átruházásra 2021. augusztus 1-jén került sor, még mielőtt megkezdődött volna a Kréta és a görög kontinentális rendszer közötti energiarendszer-összekötő I. szakaszának kereskedelmi célú működése.

b) 2. alternatíva: a Kréta teljes helyi terhelését és termelését lefedő elsőbbségi, árelfogadó vételi vagy eladási megbízásokat a HEnEx nyújtja be a terhelési képviselők nevében a HEDNO S.A. által havonta, előzetesen kiszámított százalékos szolgáltatási arányuknak megfelelően, valamint a hőerőművek nevében, tükrözve az IPTO S.A. által az egyszerűsített teherelosztási menetrend eredményei alapján meghatározott energiamenetrendeket, illetve a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia tekintetében a megújuló energiaforrások és származási garanciák üzemeltetője (DAPEEP) által havonta, előzetesen kiszámított százalékos szolgáltatási arányuknak megfelelően.

A kiegyenlítőenergia pénzügyi elszámolását utólag a krétai piaci felekre terhelnék az energiarendszer-összekötő menetrendje és a mért áramlás, valamint a HEDNO S.A. által kiszámított megosztási kulcs összehasonlítása alapján.

(18) A RAE által lefolytatott nyilvános konzultációra válaszul 11 hozzászólás érkezett ([10]). Az eredmények és a válaszadók többségének azon kérése alapján, hogy minimalizálják a megvalósítandó alternatíva pénzügyi hatását a szükséges pénzügyi garanciák és biztosítékok tekintetében, a RAE 2021 júniusában a 2. alternatíva megvalósítását választotta.

(19) A 2. alternatívában ismertetett, a krétai villamosenergia-nagykereskedelmi piac működésére és a villamosenergia-kiegyenlítésre vonatkozó, az átmeneti időszakban alkalmazandó hibrid modell megvalósítása érdekében Görögország eltérést kér az (EU) 2019/943 rendeletben és az (EU) 2019/944 irányelvben meghatározott egyes követelményektől a krétai rendszer tekintetében.

3.1. **Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke szerinti eltérés**

(20) Görögország úgy véli, hogy a javasolt hibrid modell megfelel a villamosenergia-piacok működését szabályozó, az (EU) 2019/943 rendelet 3. cikkében előírt alapelveknek. Ebből kifolyólag a kért eltérések nem érintik az említett rendelet 3. cikkét.

3.1.1. *Az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikke*

(21) Az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikke meghatározza a kiegyenlítő villamosenergia-piacra vonatkozó szabályokat. Görögország Kréta tekintetében eltérést kér az említett cikktől, mivel a hibrid modellben nem működik kiegyenlítő villamosenergia-piac.

3.1.2. *Az (EU) 2019/943 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése*

(22) Az (EU) 2019/943 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése az integrált másnapi és napon belüli piacoknak az átvitelirendszer-üzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők általi együttes, az (EU) 2015/1222 bizottsági rendelettel ([11]) összhangban történő működtetésének megszervezésére vonatkozik. Görögország Kréta tekintetében eltérést kér az említett cikktől, mivel a hibrid modellben nem működik napon belüli és másnapi piac.

3.1.3. *Az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikkének (1) és (4) bekezdése*

(23) Az (EU) 2019/943 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése megállapítja a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők azon kötelezettségét, hogy engedélyezzék a piaci szereplők számára a napon belüli piac övezetközi kapuzárási időpontjáig történő energiakereskedést. Az említett rendelet 8. cikkének (4) bekezdése megállapítja annak kötelezettségét, hogy a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakot 15 percben határozzák meg valamennyi menetrend-kezelési területen. Görögország Kréta tekintetében eltérést kér az említett cikkektől, mivel a hibrid modell Kréta esetében nem foglal magában másnapi és napon belüli kereskedést, sem pedig 15 perces kiegyenlítőenergia-elszámolási időszakot.

3.1.4. *Az (EU) 2019/943 rendelet 9. cikke*

(24) Az (EU) 2019/943 rendelet 9. cikke a határidős (forward) piacokra vonatkozik. Görögország Kréta tekintetében eltérést kér az említett cikktől, mivel a hibrid modellben nem működik határidős piac.

([10]) A betekinthető válaszok elérhetők a RAE weboldalán

([11]) A Bizottság (EU) 2015/1222 rendelete (2015. július 24.) a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 197., 2015.7.25., 24. o.).

3.1.5. *Az (EU) 2019/943 rendelet 10. cikke*

(25) Az (EU) 2019/943 rendelet 10. cikke a technikai ajánlattételi korlátokra vonatkozik. Görögország eltérést kér az említett cikktől, mivel a hibrid modellben Kréta nem került teljes mértékben integrálásra a görög villamosenergia-nagykereskedelmi piacba, és Kréta esetében lehet árelfogadó megbízásokat benyújtani.

3.1.6. *Az (EU) 2019/943 rendelet 11. cikke*

(26) Az (EU) 2019/943 rendelet 11. cikke a terheléskiesés értékének meghatározására vonatkozik. Tekintettel arra, hogy Kréta nem minősül sem különálló ajánlattételi övezetnek, sem pedig a görög ajánlattételi övezetbe teljes mértékben integráltnak, Görögország Kréta tekintetében eltérést kér e cikktől.

3.1.7. *Az (EU) 2019/943 rendelet 13. cikke*

(27) Az (EU) 2019/943 rendelet 13. cikke a teher-újraelosztásra vonatkozik. Tekintettel arra, hogy – kiegyenlítő villamosenergia-piac működése híján – Krétán nem alkalmaznak teher-újraelosztási szabályokat, Görögország Kréta tekintetében eltérést kér e cikktől.

3.2. **Az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke szerinti eltérés**

3.2.1. *Az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikke*

(28) Kérelmében Görögország eltérést kért a piaci alapú villamosenergia-ellátási árak alapelvétől az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésével összhangban. Az említett kérelmet 2021. július 15-én azonban visszavonták, ezért a jelen határozatban nincs szükség ennek további elemzésére.

3.2.2. *Az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4), (5), (6) és (7) bekezdése*

(29) Az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikke megállapítja az átvitelirendszer-üzemeltetők feladatait. A (4)–(7) bekezdés meghatározza a kisegítő szolgáltatások – ideértve a nem frekvenciavonatkozású kisegítő szolgáltatásokat is – beszerzésének alapelveit. Tekintettel arra, hogy Krétán nem működik kiegyenlítő villamosenergia-piac és nem zajlik nem frekvenciavonatkozású kisegítő szolgáltatások piaci alapú beszerzése, Görögország eltérést kér a 40. cikk (4)–(7) bekezdéseitől a Krétára vonatkozó átvitelirendszer-üzemeltetői feladatok tekintetében.

3.3. **A kért eltérés időtartama**

(30) Görögország eltérést kér az átmeneti időszakra, amely az I. szakasz 2021 második negyedévében várható üzembe helyezésétől a II. szakasz 2023 végéig várható üzembe helyezéséig tart.

4. **A KONZULTÁCIÓS IDŐSZAKBAN BEÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK**

(31) A konzultáció során a Bizottsághoz a bolgár hatóságoktól érkezett hozzászólás, amelyek közölték, hogy nem emelnek kifogást a Görögország által benyújtott eltérés iránti kérelem ellen.

5. **ÉRTÉKELÉS**

(32) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke értelmében akkor lehet az említett rendelet 3. cikke, 6. cikke, 7. cikkének (1) bekezdése, 8. cikkének (1) és (4) bekezdése, 9., 10. és 11. cikke, 14–17. cikke, 19–27. cikke, 35–47. cikke, valamint 51. cikke releváns rendelkezéseitől való eltérést kérni, ha a tagállam bizonyítani tudja, hogy jelentős problémák állnak fenn kis összekapcsolt rendszereik üzemeltetésével kapcsolatban.

(33) Az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke értelmében akkor lehet az említett irányelv 7. és 8. cikke, valamint IV., V. és VI. fejezete releváns rendelkezéseitől való eltérést kérni, ha a tagállam bizonyítani tudja, hogy jelentős problémák állnak fenn kis, szigetüzemben működő, illetve kis összekapcsolt rendszereik üzemeltetésével kapcsolatban. A kis, szigetüzemben működő rendszerek az említett irányelv 4., 5. és 6. cikkétől való is eltérést kérhetnek.

(34) A legkülső régiók esetét kivéve az eltérés határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozását szolgálja.

(35) Végezetül, az eltérés célja annak biztosítása, hogy az ne akadályozza a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállást.

5.1. **Kis összekapcsolt rendszer**

(36) Az (EU) 2019/943 rendelet nem ír elő általános, automatikus eltérést a kis összekapcsolt rendszerek vagy a kis, szigetüzemben működő rendszerek esetében. Ezért az Unióban működő villamosenergia-rendszerek közötti méretbeli és műszaki jellemzőket érintő nagy különbségek ellenére minden ilyen rendszer képes a teljes szabályozási kerettel összhangban üzemelni, és így is kell üzemeltetni őket.

(37) Ugyanakkor az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikkének (1) bekezdése az említett rendelet bizonyos rendelkezéseinek alkalmazásától való eltérést ír elő, ha egy tagállam bizonyítja – többek között – hogy e rendelkezéseknek a kis összekapcsolt rendszerekre történő alkalmazása jelentős problémákat idézhet elő azok üzemeltetésében, különösen a szóban forgó rendszer szempontjából releváns földrajzi viszonyok vagy keresleti profilok miatt.

(38) Az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének (43) bekezdése a „kis összekapcsolt rendszer” fogalmát a következőképp határozza meg: „olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak több mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból”.

(39) Kréta szigete kis összekapcsolt rendszernek minősül, mivel villamosenergia-fogyasztása 1996-ban nem érte el a 3 000 GWh küszöbértéket. Az I. szakasz befejezésével Kréta éves fogyasztásának körülbelül egyharmadát fedezi majd a görögországi kontinentális villamosenergia-rendszerrel való összekapcsolódás.

(40) Így az I. szakasz befejezésével Kréta az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett kis összekapcsolt rendszernek minősül.

5.2. **A rendszer üzemeltetésével kapcsolatban fennálló jelentős probléma**

(41) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett „jelentős problémák” fogalmát nem határozta meg sem a jogalkotó, sem pedig a Bizottság a döntéshozatali gyakorlatában. A nyitott megfogalmazás lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a kis rendszerek sajátos helyzetével összefüggő minden potenciális problémát figyelembe vegyen, feltéve, hogy az jelentős és nem elhanyagolható. E problémák jelentősen változhatnak az adott rendszer földrajzi sajátosságaitól, termelésétől és fogyasztásától függően, de a műszaki fejlesztések (például az energiatárolás és a kiskapacitású termelés) alapján is. Továbbá e jelentős problémáknak összefüggésben kell lenniük a kis, szigetüzemben működő, illetve a kis összekapcsolt rendszerek üzemeltetésével.

(42) Görögország az alábbi problémákra hívja fel a figyelmet a krétai villamosenergia-piac működésével kapcsolatban, amennyiben a krétai piaci szereplők teljes mértékben integrálódnak az összekapcsolt, kontinentális rendszeren működő görög villamosenergia-piacokba a görög ajánlattételi övezet Krétára történő kiterjesztése vagy egy új krétai ajánlattételi övezet létrehozása révén:

a) a mérési infrastruktúra hiányosságai nem teszik lehetővé a krétai piaci szereplők teljeskörű részvételét Görögország másnapi, napon belüli és kiegyenlítő villamosenergia-piacaiban. Nevezetesen a szükséges mérési rendszerek nincsenek kiépítve, és 2023 előtt nem is lesznek készen;

b) az új energiarendszer-összekötőnek (I. szakasz) az üzembe helyezése napjától használatra készen kell állnia annak elkerülése érdekében, hogy a görög fogyasztók számára többletköltség merüljön fel. Az említett energiarendszer-összekötőn megvalósuló villamosenergia-cserék ugyanis csökkenteni fogják Kréta legdrágább hőerőműveinek termelését, így csökken a Krétán szolgáltatott villamos energia összköltsége és a megfelelő, a görög fogyasztók által támogatott közszolgáltatási kötelezettségi díj. Csökkentené a CO_2-kibocsátást is;

c) az I. szakasz befejezése után létrejövő energiarendszer-összekötőt a rendelkezésre álló maximális rendelkezésre álló kapacitás erejéig használják, és a II. szakasz lezárultáig várhatóan az idő nagy részében szűk keresztmetszet fog fennállni. Az (EU) 2019/943 rendelet és az (EU) 2019/944 irányelv teljeskörű alkalmazása Kréta egyetlen vagy két ajánlattételi övezeten keresztül megvalósuló villamosenergia-piaci integrációjához vezetne, ami a következő két forgatókönyvet eredményezné:

– egyetlen ajánlattételi övezet: Krétának a villamosenergia-nagykereskedelmi piacba a görög szárazföldi ajánlattételi övezeten keresztül történő integrációja magas teher-újraelosztási költségekkel járna, amelynek összegét az IPTO S.A. a 2019-es adatok alapján évi 240 millió EUR-ra becsüli, és ezt a görög fogyasztóknak kellene támogatniuk,

– két ajánlattételi övezet: Krétának a villamosenergia-nagykereskedelmi piacba különálló ajánlattételi övezetként történő integrációja nem lenne fenntartható megoldás. A II. szakasz befejezése, amelyre egy rövid átmeneti időszakot követően kerül sor, várhatóan enyhíteni fog a krétai és a görög kontinentális villamosenergia-hálózat közötti minden strukturális szűk keresztmetszetet.

(43) A (41) és (42) preambulumbekezdésben foglaltak fényében Görögország megjegyzi, hogy az átmeneti időszakban alkalmazandó megoldást kell találni. Mivel az 1. szakasz a 2021. július 3-tól kezdődő kísérleti időszakban és a 2021. november 1-jétől kezdődő kereskedelmi időszakban elindult, az említett megoldást zökkenőmentesen és rövid időn belül, a jelenlegi jogi és szabályozási keret lényeges változtatása nélkül kell megvalósítani, tekintettel a piaci szereplők alkalmazkodásának szükségességére és a megoldás átmeneti jellegére. E tekintetben a két ajánlattételi övezet megközelítése összeegyeztethetetlennek tűnik az időbeli korlátokkal, különösen, ha figyelembe vesszük azt a folyamatot, amelyet az (EU) 2019/943 rendelet 14. cikkének és az (EU) 2015/1222 rendelet 32. cikkének megfelelően új ajánlattételi övezetek létrehozásakor be kell tartani.

(44) Az IPTO S.A. által végzett értékelés, valamint a krétai piacnak a három forgatókönyv – nevezetesen a kérelemben javasolt hibrid modell, az egyetlen ajánlattételi övezet megközelítése és a két ajánlattételi övezet megközelítése – szerinti működése során felmerülő költségek értékelése alapján a hibrid modellből eredő éves haszon becsült értéke 156 millió EUR. Ami a másik két forgatókönyvet illeti, nevezetesen az egyetlen ajánlattételi övezet megközelítését és a két ajánlattételi övezet megközelítését, az éves haszon becsült értéke 121 millió EUR, illetve 113 millió EUR. Görögország ezért úgy véli, hogy a javasolt hibrid modell lenne az optimális megközelítés az átmeneti időszakban.

(45) A görög hatóságok rámutattak, hogy a krétai piaci szereplőknek a görög villamosenergia-piacban való tényleges részvételét akadályozza a megfelelő mérési infrastruktúra hiánya a szigeten (lásd a fenti (42) preambulumbekezdést).

(46) Ezen túlmenően, bár az új energiarendszer-összekötő (I. szakasz) használata jelentős előnyökkel járna a szigeten szolgáltatott villamos energia költségének és a CO_2-kibocsátásnak a csökkentése révén, az energiarendszer-összekötő várhatóan az idő nagy részében túlterhelt lenne, egészen a II. szakasz befejezéséig (lásd a fenti (7) és (42) preambulumbekezdést).

(47) A fenti okok miatt a krétai piaci szereplőknek a görög villamosenergia-piacba való integrálása magas teher-újraelosztási költségeket eredményezne, ha a görög ajánlattételi övezet Krétára történő kiterjesztése révén valósulna meg (lásd a fenti (7) és (42) preambulumbekezdést). Másrészt egy különálló ajánlattételi övezet létrehozása Kréta számára nem arányos az időszak rövid voltának fényében, valamint tekintettel arra, hogy a II. szakasz befejezésének várhatóan enyhítenie kell a krétai és a görög kontinentális villamosenergia-hálózat közötti minden strukturális szűk keresztmetszetet (lásd a fenti (8) és (43) preambulumbekezdést).

(48) A (42)–(47) preambulumbekezdésben, valamint a (7) és (8) preambulumbekezdésben ismertetettek fényében a Bizottság megállapítja, hogy Görögország bizonyította, hogy a krétai villamosenergia-rendszer kis összekapcsolt rendszerként való működésében jelentős problémák állnak fenn addig, amíg a kontinentális hálózattal való teljes összekapcsolás be nem fejeződik. A görög hatóságok által javasolt ideiglenes, hibrid modell célja e problémák kezelése, és jelentős előnyökkel jár ahhoz képest, mintha az átmeneti időszakban a krétai rendszert teljes mértékben integrálnák a görög villamosenergia-piacba.

5.3. **Az eltérés hatálya**

(49) Annak érdekében, hogy Kréta szigetén az átmeneti időszakban megvalósulhasson a hibrid modell, szükséges az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, 9., 10. és 11. cikkétől, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől való eltérés.

(50) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke nem foglalkozik az ugyanezen rendelet 13. cikkétől való eltérés lehetőségével. Azonban a 6. cikktől, a 7. cikk (1) bekezdésétől és a 8. cikk (1) bekezdésétől való eltérés engedélyezésére tekintettel – amennyiben az eltérés engedélyezésre kerül – a 13. cikk ténylegesen nem alkalmazandó. Az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének (26) bekezdése ugyanis a „teher-újraelosztás" fogalmát a következőképp határozza meg: „egy vagy több átvitelirendszer-üzemeltető vagy elosztórendszer-üzemeltető által hozott intézkedés, többek között korlátozás a termelés, a terhelés vagy mindkettő módosítása révén a villamosenergia-rendszerben megvalósuló fizikai áramlás megváltoztatása és a fizikai szűk keresztmetszet enyhítése vagy a rendszerbiztonság más módon történő biztosítása céljából". Az ennek alapját képező megfontolás az, hogy a rendszerüzemeltető korrigálja a piaci kibocsátást annak biztosítása érdekében, hogy az összhangban legyen a hálózat fizikai képességeivel. Amennyiben az alapvető piaci keret még nem alkalmazható, ennek a korrekciónak nincs további érdeme.

(51) Ezenkívül Görögország kontinentális részén a teher-újraelosztásra – az (EU) 2019/943 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésével összhangban – kiegyenlítőszabályozásienergia-ajánlatok segítségével kerül sor. A kiegyenlítő villamosenergia-piacok hiánya Krétán az eltérés időtartama alatt így nem tenné lehetővé a görög teher-újraelosztási módszertanba való integrációt.

(52) A (49), (50) és (51) preambulumbekezdés eredményeképpen az (EU) 2019/943 rendelet 13. cikke ténylegesen nem alkalmazható. A Bizottság azonban nem jogosult a szóban forgó rendelkezés tekintetében határozat elfogadására, ezért e tekintetben nem engedélyez formális eltérést.

(53) A hibrid modell alapján, az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől és 7. cikkének (1) bekezdésétől való eltérés eredményeként Krétán a görög átvitelirendszer-üzemeltető (IPTO S.A.) nem szerez be az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésének megfelelően kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokat és nem frekvenciavonatkozású kisegítő szolgáltatásokat.

(54) Ezért az eltérés kizárólag Krétára alkalmazandó.

5.4. **A megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállás akadályozásának tilalma**

(55) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke (1) bekezdésének ötödik albekezdése értelmében az eltérésről szóló határozat célja annak biztosítása, hogy az ne akadályozza a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállást.

(56) A Görögország kontinentális részével való legalább részleges összekapcsolásáig Kréta esetében technikai korlátozásokat alkalmaztak, amelyek üzembiztonsági korlátok miatt a megújuló energiaforrásokból előállított energia maximális penetrációját a terhelés 25 %-ában szabták meg. Az I. szakasz befejeztével feloldják a megújuló energiaforrásokból származó energiára vonatkozó ezen korlátozást. A hibrid modell lehetővé teszi Kréta számára, hogy alacsony terhelés és magas megújuló energiaforrásból előállított villamosenergia-termelés esetén exportálja villamos energiáját annak érdekében, hogy elkerülje a megújuló forrásból előállított energiamennyiség korlátozását.

(57) Ami a fokozottabb rugalmasságot, energiatárolást és keresletoldali választ illeti, fontos megjegyezni, hogy annak lehetősége, hogy rugalmassági szolgáltatásokat (ideértve a tárolást is) kínáljanak a villamosenergia-rendszer támogatására, az árjelzések minőségétől, valamint attól függ, hogy képesek-e hatékony beruházási és teherelosztási ösztönzőket kínálni az említett szolgáltatók számára. Rendszerint egy ajánlattételi övezetben a strukturális szűk keresztmetszet (amely az I. és a II. szakasz közötti átmeneti időszakban fenn fog állni) azt eredményezheti, hogy a helyspecifikus rugalmassági szolgáltatásokra irányuló beruházási jelzések hamisak. Kréta és Görögország kontinentális része esetében a két ajánlattételi övezet megközelítése esetében azonban a beruházási jelzés nagyon instabil lenne, tekintettel a II. szakasz befejezésének időkeretére, valamint Krétának a Görögország kontinentális részével való teljes összekapcsolására, ami enyhíti a strukturális szűk keresztmetszetet. Ezért, mivel a szárazfölddel való összekapcsolódás lehetővé teszi a rugalmassági szolgáltatások piaci alapú biztosítását, egy rövid távú eltérés, amely lehetővé teszi Kréta gyors integrálását a kontinentális rendszerbe, előnyös a keresletoldali válasz, az energiatárolás és más rugalmassági források integrálása szempontjából.

(58) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke nem írja elő, hogy az eltérésre vonatkozó határozat maximalizálja a rugalmasságban vagy az energiatárolásban rejlő potenciált, csak annyit, hogy „célja annak biztosítása, hogy az[t] ne akadályozza”. Ez azt jelenti, hogy az eltérés ne akadályozza meg azokat a fejleményeket, amelyek az eltérés nélkül természetes módon bekövetkeznének. E tekintetben rendkívül fontos az eltérés ideiglenes jellege, valamint a II. szakasz befejezése után azonnal megvalósítandó teljeskörű piaci működésre való készenlét.

(59) Ezért, noha az eltérés nem akadályozza a nagyobb rugalmasságra – ideértve az energiatárolást is – való átállást, fontos figyelembe venni a megfelelő beruházási jelzések szükségességét is, valamint az eltérésnek a lehetséges tárolási és rugalmassági beruházásokra gyakorolt hatását.

(60) Tekintve annak átmeneti voltát, a hibrid modellnek nincs észrevehető hatása a megújuló forrásból származó energia, a rugalmasság, az energiatárolás, az elektromos közlekedés és a keresletoldali válasz továbbfejlesztésére.

(61) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottság kitér arra, hogy az eltérést mennyiben kell figyelembe venni az üzemi és kereskedelmi szabályzatok, illetve az iránymutatások alkalmazásakor. A fenti 5.3. pontban részletezett eltérés hatálya által érintett rendelkezések kivételével az üzemi és kereskedelmi szabályzatok, valamint iránymutatások alkalmazandók Krétára.

5.5. **Az eltérés időbeli korlátozása és a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozásával kapcsolatos feltételek**

(62) Az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke kifejezetten kimondja, hogy az eltérés határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozását szolgálja.

(63) Az eltérés iránti kérelem a legkésőbb 2023 végéig tartó átmeneti időszakra korlátozódik.

(64) Elfogadott, hogy 2023 végére várhatóan működőképes lesz a Kréta és a görög kontinentális rendszer közötti energiarendszer-összekötő, a megfelelő mérési infrastruktúrával együtt, amely lehetővé teszi, hogy Kréta részt vegyen a görög nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon. Minden további késedelem esetén új eltérés iránti kérelem szükséges.

5.6. **A hatály kezdete**

A kérelem az I. szakasz befejezése előtt érkezett a Bizottsághoz. A szabályozási keret gyors és előre nem látható változásainak elkerülése érdekében, amelyek súlyosan károsíthatják a piac működését Kréta szigetén és esetleg Görögország kontinentális részén is, ezt a határozatot az I. szakasz működése megkezdésének időpontjától kell alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság Kréta tekintetében eltérést engedélyez Görög Köztársaság számára az (EU) 2019/943 rendelet 6. cikkétől, 7. cikkének (1) bekezdésétől, 8. cikkének (1) és (4) bekezdésétől, 9., 10. és 11. cikkétől, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4)–(7) bekezdésétől.

2. cikk

Az 1. cikkben biztosított eltérés 2023. december 31-ig vagy a Kréta és Görögország kontinentális része közötti összeköttetés II. szakaszának befejezéséig alkalmazandó, attól függően, hogy melyik következik be előbb.

3. cikk

A Görög Köztársaság 2022 végéig tájékoztatja az Európai Bizottságot a Kréta és Görögország kontinentális része közötti összeköttetés II. szakaszának befejezése és kereskedelmi célú működése terén elért előrehaladásról és a további tervezésről, beleértve a megfelelő mérési infrastruktúra kiépítését és üzemeltetését is, amely lehetővé teszi a Kréta részvételét a görög nagykereskedelmi és kiegyenlítő villamosenergia-piacban.

4. cikk

Ennek a határozatnak a Görög Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2022. február 21-én.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja